
HÍRÖSSZEFOGLALÓK

Hírösszefoglaló rovatunkban a MTA-DE Közszolgáltatási Kutatócsoport munkájában résztvevő egyetemi hallgatók írásait közöljük. A rovat célja, hogy a Közjavak blog és folyóirat profiljába illeszkedő, – a közjog területét tágan értelmezve – legfrissebb tudományos hírekről, álláspontokról, az egyes közjogi szervek döntéseiről első kézből nyújtson információt az olvasóközönségnek.

DÖNTÖTT AZ EUB: JÁR A TÁMOGATÁS AZ ERDŐTERÜLETEK RÉSZTULAJDONOSAINAK*

Az Európai Unió Bíróságának 2017. március 30-án született döntése értelmében a magánszemélyeket nem lehet kizárni a résztulajdonukban álló erdőterületek után járó a Natura 2000 kompenzációs támogatásból csak azért, mert ezen területek egy része az államé.

De mit is jelent ez? Miért fordult a Kúria az Európai Unió Bíróságához? Milyen kérdéseket terjesztett elő? Hogyan értelmezte az EUB az érintett rendelkezéseket és mivel indokolta ezt?

A tényállásról röviden

A Kúria előtt folyamatban lévő ügy felperese 2013. május 13-án a résztulajdonában álló erdőterületek után terjesztette elő a Natura 2000 erdőre vonatkozó kompenzációs támogatás kifizetése iránti kérelmét. A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MGVH) azonban elutasította azt arra hivatkozással, hogy a Magyar Állam is tulajdonos az érintett erdőterületek egy részén, ezért nem jár neki támogatás.

A felperes az illetékes közigazgatási és munkaügyi bírósághoz fordult és a határozat felülvizsgálatát kérte, ám a bíróság elutasította a keresetét. Így a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő az elutasító határozattal szemben. A Kúria úgy ítélte meg, hogy az 1698/2005 rendelet 42. és 46. cikkének értelmezése nem egyértelmű, ezért az eljárást felfüggesztette és előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett elő az Európai Unió Bíróságához.

A feltett kérdések

A Kúria arra a kérdésre szertett volna választ kapni, hogy kizárja-e a magántulajdonosokat az erdőszeti földterületek után járó uniós támogatásokból az, hogy az érintett terület részben állami tulajdon. A másik kérdése az volt, hogy amennyiben az érintett magánszemélyek nincsenek kizárva, vajon tulajdoni hányad arányában kell-e megítélni számukra a támogatást vagy sem.

* Készítette: *Széles Krisztina*, joghallgató, DE ÁJK

A Bíróság ítélete

A Bíróság utalt arra, hogy a tagállamok az uniós rendeletek végrehajtása érdekében intézkedéseket fogadhatnak el, ha nem akadályozzák annak közvetlen alkalmazását, nem rejtik el annak uniós jogi aktus jellegét, és a rendelet rendelkezéseinek keretei között maradvá pontosítják a rendelet által biztosított mérlegelési mozgásteret gyakorlását.

A Bíróság megállapította, hogy a rendelet hivatkozott rendelkezései nem határozzák meg a támogatás kifizetésének részletes feltételeit akkor, ha a Natura 2000 minősítésű erdőterület egyszerre van az állam és magánszemélyek tulajdonában.

A magyar kormány az MGVH döntésének alátámasztása érdekében a Natura 2000 minősítésű erdőterület oszthatatlan jellegére hivatkozott, továbbá arra, hogy a rendelet 46. cikke előírja, hogy a Natura 2000 kifizetéseket évente és az erdőterület után hektáronként kell teljesíteni, valamint a 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezéseit is idézte, amely az erdőrészt az erdőgazdálkodási tevékenység alapegységének nyilvánítja.

Bíróság úgy ítélte meg, hogy a rendeletnek az MGVH és a magyar kormány szerinti értelmezése a fent hivatkozott rendelkezések és az 1974/2006 rendelet közötti kapcsolat megfordítását eredményezi. Mivel a szóban forgó erdőterületnek csak egy elhanyagolható része van állami tulajdonban (0,182%-a), így a támogatás megtagadása az érintett magánszeméllyel szemben azzal a következménnyel jár, hogy a kivételt teszük főszabállyá. Ez az értelmezés ellentétes lenne magának az 1698/2005 rendelet 42. cikke (1) bekezdésének a szövegével is, ami a magántulajdonosok vagy azok társulási tulajdonában lévő erdők és fás területek utáni támogatásnyújtás elvét rögzíti.

A Bíróság arra is rámutatott, hogy a rendelet 46. cikke értelmében a Natura 2000 támogatás az erdők és egyéb fás területek használatára vonatkozó irányelvek végrehajtásával összefüggő korlátozások miatt felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezésére irányul. Márpedig az a körülmény, hogy a terület egy része állami tulajdonban van, nem vonja maga után azt, hogy ne lenne szükséges a magánszemély tulajdonában lévő erdőrészteltek használatának – az ezen irányelvek által előírt követelmények alapján fennálló – korlátozása miatti ellentételezés. A Bíróság szerint az érintett magánszemélyek támogatásból történő teljes kizárása magának a Natura 2000 kifizetési rendszernek a kompenzációs szándékát ásná alá.

A Bíróság kiemelte, hogy az uniós szabályok végrehajtása keretében elfogadott nemzeti rendelkezéseknek tiszteletben kell tartaniuk az uniós jog általános elveit, különösen pedig az arányosság elvét. Márpedig azáltal, ha valamely erdőterületnek a Natura 2000 támogatását amiatt zárják ki, mert a terület egy része állami tulajdonban van, bármekkora is legyen az, nem tükrözi arányosan a valóságos tulajdonviszonyokat.

A Bíróság szerint az arányosság elvével összeegyeztethető, ha egy támogatásra jogosult erdőterületnek csupán arra a részletére, illetve azon hektárjára terjed ki a korlátozás, amelyen állami tulajdon áll fenn, sőt – amennyiben az említett állami tulajdonban lévő rész elhanyagolható – a kizárás teljes hiánya összeegyeztethető lenne az arányosság elvével. Azonban a résztulajdonos magánszemélyek teljes mértékű kizárása a

támogatásból - az említett, állami tulajdonban lévő terület nagyságától teljesen függetlenül – ellentétes az arányosság követelményével.

A fentiekre tekintettel a Bíróság a feltett kérdésekre azt a választ adta, hogy a rendelet 42. cikke (1) bekezdésének első mondatát úgy kell értelmezni, hogy amennyiben egy Natura 2000 támogatásra jogosult erdőterület részben állami tulajdonban, részben egy magánszemély tulajdonában van, az utóbbi részére nyújtandó támogatás és az összegének kiszámítása érdekében figyelembe kell venni az állami tulajdonban lévő terület nagyságának a magánszemély tulajdonában lévő terület nagyságához viszonyított arányát.

Felhasznált források:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=189344&pa...>
http://www.napi.hu/magyar_gazdasag/ujabb_pert_vesztett_a_magyar_allam_az...
<https://jogaszvilag.hu/rovatok/napi/eub-jogellenes-a-tamogat-as-elutasitasa>

ÁLLAMI SZEREPVÁLLALÁSOK A PÁRIZSI KLÍMAEGYEZMÉNY VONATKOZÁSÁBAN*

A Párizsi Klímaegyezményt a klímaváltozás elleni nemzetközi összefogás eredményeként 2015. december 12-én fogadták el. Magyarország és az Európai Unió hat másik tagállama – Ausztria, Franciaország, Málta, Németország, Portugália és Szlovákia – október 5-én ratifikálta a megállapodást. A megállapodás fő célkitűzése, hogy a kötelezettséget vállaló 195 ország a Föld légkörének felmelegedését 2 Celsius-fok alatt tartja, és folytatja az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy a felmelegedés csak 1,5 fokos legyen. A klímaegyezmény egyik sarkalatos pontja a finanszírozás, amely minden országot a részvételre ösztönöz, többek között a magánforrások minél szélesebb körű bevonásával. A 2020-ig kidolgozandó részletszabályok további hatékony eszközöket sorakoztathatnak fel a klímaváltozás ellen, meghatározva a globális fellépés irányát a következő évtizedekre. Az aláíró országok ötévente értékelik intézkedéseik eredményét.

A Greenpeace Magyarország Egyesület a Párizsi Megállapodás hatályba lépésére reagálva a következőt nyilatkozta: "Az államok jelenlegi vállalásai a felét sem teszik ki a szén-dioxid-kibocsátás szükséges csökkentésének, kiemelte: minden országnak, köztük Magyarországnak is komolyan kell vennie szerepét az éghajlati válság elleni küzdelemben, a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésével, energiatakarékossággal, illetve a megújuló energiaforrások támogatásával kellene garantálnia a párizsi célok teljesülését."

* Készítette: **Horváth Bettina**, joghallgató, DE ÁJK

S, hogy mennyire veszi komolyan Magyarország a szerepét a klímavédelemben?

Az EU-tagok többségének klímavédelmi erőfeszítései elmaradnak a Párizsi Klímacsúcs Erőfeszítés-megosztási Rendeletben megfogalmazottaktól. Valójában csak három uniós ország folytat a Párizsi Klímaegyezménnyel teljesen összhangban lévő politikát, Magyarország teljesítménye e téren gyenge - állapította meg a Transport & Environment és a Carbon Market Watch közösen publikált jelentése. A lehetséges 100-ból 22 pontot elérő Magyarország a középmezőnyben végzett, ám a jelentés szerint elszámolási trükkökkel, például nem valós adatokkal dolgozva érte el ezt a közepes-élégéses eredményt. Ugyanakkor, hogy ne legyen ennyire elkésérítő a kép meg kell jegyezni, hogy van olyan terület, ahol Magyarország Európa zöldebb államai közé sorolható. Ami a villamos energia fogyasztáshoz kapcsolódó üvegházgáz-kibocsátás intenzitását illeti a globális felmelegedéshez való hozzájárulás intenzitása alapján, a hazai érték gyakorlatilag megegyezik az osztrákkal, és a térség legkedvezőbb értékeit jelenti. Így Magyarország számos, a zöldenergia alkalmazása terén élenjáró országot utasított maga mögé, többek között Németországot is.

Azonban további aggodalomra ad okot, hogy ez a jelenség, vagyis a Klímaegyezménnyel ellentétes állami magatartás nem csak hazánkban figyelhető meg. Az országok többsége a más területeken is megszokott sajátos értelmezésekkel, a jogi kiskapukat kihasználva folytatja a "business as usual" politikáját. Miután pedig a problémák egy része az EU struktúrájából ered, a jelentés készítői szkeptikusak a Párizsi Klímaegyezmény vállalásainak teljesülését illetően. A probléma tehát valós és mindenképpen cselekvésre ösztönöz a klímavédelem, globális felmelegedés és fenntartható fejlődés érdekében.

A zöldkötvény-kibocsátás, mint a klímaváltozás elleni harc egyik mozgatórugója

A riasztó kép ellenére bizakodhatunk abban, hogy talán mégis felcsillan a fény az algút végén és a zöld kötvények a környezettudatosság új dimenzióját hozzák el. A zöld kötvények ugyanazon elv alapján működnek, mint hagyományos társaik, vagyis a kibocsátó vállalja, hogy egy előre meghatározott időintervallum végén megtéríti a kötvény névértékét, emellett pedig kamatot fizet az értékpapír mindenkori tulajdonosának. A különbség annyi, hogy a kibocsátó vállalja, hogy előre meghatározott célokra fordítja a bevont forrást, környezetbarát beruházások finanszírozására. Úgy tűnik, hogy reményeink nem alaptalanok, hiszen a pénzügyi világ és a környezetvédelem "közös nevezője" iránt egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik, a kibocsátók, illetve a benne résztvevő közvetítő pénzügyi intézetek rendszeresen jelentős túlkeresletről számolnak be. Ezek az új törekvések tehát mindenképpen pozitív képet mutatnak, minden korábbinál sürgősebb ugyanis, hogy az emberiség a lehető leggyorsabban áttérjen a megújuló energiaforrásokra, hiszen a klímaváltozást nagyban befolyásolják energiafogyasztási szokásaink.

Felhasznált források:

http://www.portfolio.hu/vallalatok/nagyon_lepontoztak_magyarorszagot.248167.html

http://www.portfolio.hu/short/fenntarthatovilag/latvanyos_terkepen_mennyire_zold_ma_gyarország_europaban.247421.html

http://www.portfolio.hu/gazdasag/a_zold_forradalom_megallithatatlanul_so...

<http://greenfo.hu/hirek/2017/04/11/a-rezsicsokkent-es-europai-utja>

<http://greenfo.hu/hirek/2017/04/21/klimavedelemben-kozepmezonyben-100-bol-22-pontot-trukkozunk-ossze>

<http://greenfo.hu/hirek/2017/04/18/lopott-faval-teljesitjuk-a-megujulos-energia-vallalasunkat>

<http://greenfo.hu/hirek/2017/04/04/energetika-es-jovokep-a-21-szazadi-magyarorszagon>

AZ EGYHÁZÜGYI FIASKÓ UTÓZÖNGÉJE: DÖNTÖTT AZ EJEB AZ EVANGÉLIUMI TESTVÉRKÖZÖSSÉG ÜGYÉBEN*

Az Emberi Jogok Európai Bírósága 2017. április 25-én tette közzé a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség v. Magyarország ügyben hozott ítéletét, amelyben hárommillió eurós (mintegy 935 millió forintos) kártérítést ítélt meg az Evangéliumi Testvérközösségnek, amely több más kisegyházhoz hasonlóan, a 2011-es egyházügyi törvény hatálybalépése következtében elvesztette bevett egyházi minősítését és az ezzel járó bevételi forrásoktól is elesett. Ez a döntés a Bíróság harmadik, és előreláthatólag utolsó ítélete egy közel hat éve folyamatban lévő eljárásban (az első kérelem 2011. november 16-án érkezett a Bírósághoz), jelentőségét pedig fokozza az Evangéliumi Testvérközösségnek megítélt kártérítés magas összege, tekintve, hogy a Bírósághoz forduló más hazai vallási közösségeknek megítélt kártérítés összege egyetlen esetben sem haladta meg a 140 000 eurót.

Az ügy háttere

Az egyházak jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 2012. január 1-i hatályba lépése alapjaiban változtatta meg a Magyarországon működő egyházak jogi státuszát. Ezt megelőzően, az 1990. évi IV. törvény alapján 406 bejegyzett egyház működött az országban, a korábbi jogszabály ugyanis bármely, legalább 100 természetes személy taggal rendelkező, vallási tevékenységet végző közösség számára lehetővé tette az egyházi minősítés megszerzését, egyszerű bírósági nyilvántartásba vételhez kötve azt. Az új törvény alapján ugyanakkor mindössze 32 vallási közösség őrizte meg egyházi státuszát, a minősítéstől eleső közösségek pedig egyesületként folytathatták tevékenységüket. Bár elméletileg lehetőségük volt a bevett egyházi státusz visszaszerzésére, ehhez azonban legalább 20 éves magyarországi, vagy 100 éves nemzetközi működést kellett igazolniuk, ráadásul a végső döntés az Országgyűlést illette meg.

* Készítette: **Dr. Szilágyi Dániel**, PhD hallgató, DE ÁJK

Az egyházügyi törvény kérdéses rendelkezéseit az Alkotmánybíróság 2012 decemberében megsemmisítette, amelyre válaszul az Országgyűlés az Alaptörvény negyedik módosítása keretében alaptörvényi szintre emelte az Országgyűlés jogát a bevett egyházi jogállás megadására, valamint kialakította a „vallási közösség” jogi kategóriáját, amelyen belül megkülönböztette a bevett egyházakat és a „vallási tevékenységet végző szervezeteket”. Bár ez utóbbiak visszanyerték azon jogukat, hogy elnevezésükben ismét használják az „egyház” szót, jogosultságaik továbbra is sok tekintetben elmaradnak a bevett egyházakétól, különösen az adózás és támogatások területén: csak a bevett egyházak jogosultak ugyanis az „egyházi” 1%-os személyi jövedelemadó-felajánlásokra, és az azokhoz igazodó állami támogatásokra.

A hazai szabályozás visszásságaira válaszul tizenhét, egyházi státuszától megfosztott vallási közösség fordult az Emberi Jogok Európai Bíróságához, többek között az Emberi Jogok Európai Egyezménye gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadságot biztosító 9. cikkének, valamint ezzel együtt olvasva a gyülekezési és egyesülési szabadságot biztosító 11. cikkének megsértése miatt.

Az ügy érdemében a Bíróság 2014. április 8-án hozott ítéletet, amelyben elismerte ugyan, hogy volt törvényes célja az egyházzá nyilvánítás újraszabályozásának: felszámolhatták a „biznisz-egyházakat”, vagyis azokat a közösségeket, amelyek azt állították magukról, hogy vallási tevékenységet folytattak, valójában azonban anyagi előnyökre igyekeztek szert tenni, ugyanakkor elmarasztalta a magyar államot a fellépés túlzott drasztikussága miatt. A visszaélések ugyanis enyhébb eszközökkel is megszüntethetők lettek volna, ráadásul ez a megoldás számos, teljes egészében legitim módon működő kiségyházat is arra kényszerített, hogy egy olyan eljárás keretében próbálják visszaszerezni egyházi státuszukat, amelyben a végső szó a kétharmados többséggel döntő Országgyűlést, mint politikailag rendkívül meghatározott szervet illeti meg. A Bíróság súlyos visszásságként értékelte továbbá, hogy a bevett egyházi státuszától megfosztott közösségektől az állam a semlegesség követelményének áthágásával, önkényesen vonta meg az adózás és az állami támogatások területén őket mindaddig megillető kedvezményeket.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságához forduló közösségek a jogsértés megállapítása mellett azt is kérelmezték, hogy a Bíróság az egyházi státuszuk elvesztése folytán elmaradt vagyoni előnyük tekintetében állapítson meg javukra kártérítést. Az egyes kérelmezőket megillető összeg tekintetében a Bíróság ekkor még nem tudott határozatot hozni, így felfüggesztette az eljárást és felhívta a kérelmezőket, valamint a magyar államot, hogy hat hónapon belül törekedjenek az összeget illetően megállapodásra jutni. Ez a kérelmezők egy része tekintetében eredményesen végbement, kilenc kiségyház – köztük a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség – esetében azonban a tárgyalások egyáltalán nem vagy csak részlegesen jártak eredménnyel. (Az Evangéliumi Testvérközösség esetében elfogadott részleges megállapodás a 2014. december 31. előtt elszenvedett károkat fedezte.)

Ügyükben a Bíróság 2016 júniusában újabb ítéletet hozott, amelyben hét kérelmezőnek 40 000 és 140 000 euró közötti kártérítést ítélt meg, egy kérelmező esetében nem ítélt meg kártérítést, az Evangéliumi Testvérközösség kapcsán pedig továbbra sem tudott határozni. Erre tekintettel újra felfüggesztette az eljárást, ismételten felhívva a magyar

államot és a kérelmezőt, hogy hat hónapon belül próbáljanak a kártérítés összege tekintetében megállapodni.

A felek 2016 júliusában megállapodásra jutottak ugyan, azonban a magyar kormány azt a 6 hónapos határidő lejártáig nem hagyta jóvá, így az Evangéliumi Testvérközösség az eljárás folytatását kérte a Bíróságtól. A Bíróság – figyelemmel a felek korábbi részleges megállapodására – a 2015. január 1. utáni időszak tekintetében állapította meg a kérelmezőt megillető kártérítési összeget. Abban mindkét fél egyetértett, hogy a 2015-ös évet érintően az Evangéliumi Testvérközösség jogosult kártérítésre; ennek összege tekintetében sem volt jelentős eltérés a kérelmező és a magyar állam álláspontja között. A magyar állam vitatta viszont a 2016-os és 2017-es évekre vonatkozó követeléseket, idő előttinek, spekulatívnak és megalapozatlannak tekintve azokat. A Bíróság nem fogadta el ezt az érvelést, és a teljes 2016-os évre, valamint a 2017-es évről az ítélet meghozataláig terjedő szakaszára nézve is kártérítést állapított meg az Evangéliumi Testvérközösség javára, amelynek teljes összegét 1 millió euróban határozta meg.

A strasbourgi fórum legújabb döntése talán az ellentmondásos egyházügyi szabályozással kapcsolatos eljárás végpontjának tekinthető. Ugyanakkor az Evangéliumi Testvérközösség napjainkig sem nyerte vissza bevett egyház státuszát, tehát továbbra sem részesülhetnek az egyházakat az adózás és állami támogatások területén megillető kedvezményekben. Iványi Gábor, az egyház vezetője a kedvező strasbourgi döntést követően úgy nyilatkozott, amennyiben az Alkotmánybíróság a következő hónapokban nem hoz ügyükben kedvező döntést, ismételten az emberi jogi fórumhoz fognak fordulni. Könnyen elképzelhető tehát, hogy a történet mindaddig folytatódik, amíg a magyar állam ténylegesen összhangba nem hozza egyházügyi szabályozását az emberi jogi egyezményvel.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának az ügygel kapcsolatos ítéletei:

[Az ügy érdemében hozott döntés](#)

[A 2016 júniusi döntés az egyes kérelmezőknek járó kártérítés összegéről](#)

[A 2017 áprilisi döntés a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösséget megillető kártérítés összegéről](#)

NYERNI VAGY NEM NYERNI: AZ ITT A KÉRDÉS - ÖSSZEFOGLALÓ A KVÓTAPERRŐL*

A Közjavak folyóirat már több alkalommal is foglalkozott a migrációs problémákkal, illetve azzal, hogy Magyarországnak a 2015 szeptemberében a szavazatok minősített többségével elfogadott tanácsi döntés értelmében (Magyarország, Románia, Csehország és Szlovákia ellene szavazott) 2017 szeptemberéig 1291 szíriai menekültet kellene

* Készítette: *Csákó Timea*, joghallgató, DE ÁJK

ideiglenesen befogadnia a két uniós frontországából, Olaszországból és Görögországból. Az események kapcsán lezajlott népszavazást is górcső alá vettük, amely számos aggályt vetett fel és az ügy később az Alkotmánybíróság asztalán is landolt.

A per megindítása

A magyar kormány mindezek ellenére nem volt hajlandó elfogadni az említett menedékkérők elosztását célzó európai uniós mechanizmust, így az ellen keresetet nyújtott be az Európai Unió Bíróságához 2015 decemberében. Formailag tehát az EU tanácsa áll szemben Magyarországgal és Szlovákiával a menekültek kötelező elosztására vonatkozó határozat jogszerűségéről szóló perben, amelynek első tárgyalására május 10-én, szerdán került sor a luxembourgi székhelyű Európai Bíróságon.

Magyarország kérte a 120 ezer menedékkérő áttelepítését célzó, kötelező jellegű mechanizmus megsemmisítését, amelyet az uniós belügyminiszterek minősített többségi szavazással, Magyarország ellenzése ellenére fogadtak el 1016. őszén. A keresetben tíz, tartalmi és eljárásjogi érvre hivatkozva kérték a teljes tanácsi határozat, vagy legalább annak a részének a megsemmisítését, amelynek értelmében Magyarországnak 1294 menekültet kellene befogadnia, 988-at Görögországból és 306-ot Olaszországból. A szétosztás egyébként egyelőre más tagállamok esetében is nagyon lassan halad, eddig csak mintegy 16 ezer migránst sikerült áthelyezni. Mindössze két tagállam, Málta és Finnország jutott közel mostanra a számára rögzített menekültkvóta teljesítéséhez. Csak Magyarország és Lengyelország nem helyezte át eddig egyetlen menekültet sem.

Szlovákia is hasonló beadvánnyal fordult a bírósághoz, amelyet szintén 2017. május 10-én tárgyalnak, és később Lengyelország is beavatkozott a felperesek oldalán.

A „másik oldalon” pedig hét tagállam, Belgium, Németország, Franciaország, Olaszország, Görögország, Svédország és Luxemburg, valamint az Európai Bizottság avatkozott be. A létszám tehát az alperes EU-Tanács fölényét mutatja.

Érvek

A tárgyalás a szlovák és a magyar beadvány ismertetésével kezdődött. Mindenki a saját anyanyelvén adta elő a keresetét, a szlovák képviselő szlovákul, a magyar felhatalmazott magyarul. Ennél meglepőbb, hogy a Miniszterek Tanácsa nevében is olyan felszólalókat választottak ki, akik beszélnek ezen a két nyelven, és így mondták el az álláspontjukat a bíróságnak.

Magyarország és Szlovákia formai és eljárási hibákra hivatkozva támadta meg a döntést. Az egyik legfőbb kifogásuk a tanácsi határozattal szemben, hogy az megbontotta az intézményi egyensúlyt, amikor egy legmagasabb – állam- és kormányfői - szinten hozott döntést lényegében felülbírált alacsonyabb, miniszteri szinten. Az Európai Tanács ugyanis 2015 júniusában úgy foglalt állást, hogy a menekültek elosztásáról legfelsőbb szinten, vagyis egyhangúlag kell döntenie. A miniszteri Tanács pedig néhány hónappal később kétharmados többséggel fogadta el a jogszabályt.

Magyar részről további három-négy jogi és eljárási érvet is felsorakoztatnak a megtámadott döntés ellen. Először is azt, hogy az ideiglenes intézkedésről szóló

határozat hatással van az uniós menekültpolitikára és ezáltal a dublini rendelet működésére is. A magyar kormány a döntés jogalapjának vitatásával megkérdőjelezte a szolidaritási klauzula és a tanácsi határozat adott kérdésben való alkalmazásának jogszerűségét is. Mivel a dublini rendeletet rendes döntéssel, a Tanács és az Európai Parlament részvételével folyó együtdöntési eljárással fogadta el az EU, a kormány szerint a jogszabályi hierarchia felrúgásának tekinthető, hogy annak feltételeit egy alacsonyabb jogszabállyal, egy tanácsi határozattal módosítják. Ezért – a magyar érvelés szerint – az EP-vel erről is együtdöntési eljárással kellett volna dönteni, és nem csak konzultálni a parlamenttel. Továbbá a magyar álláspont szerint, amennyiben az Európai Bizottság jogalkotási aktusai módosulnak, akkor a Tanács csak egyhangú döntést hozhat, és nem szavazhat minősített többséggel.

Pozsony ezenkívül még azt is megpendíti, hogy az adott kérdésben a nemzeti parlamenteket is be kellett volna vonni, ahogy arra a Lisszaboni Szerződés egy paragrafusa lehetőséget ad. A szlovák kormány képviselője szerint a belügyminiszterekből álló Tanács a döntéssel túllépett a saját hatáskörén. A kormányfők júniusi iránymutatásában ugyanis nem volt szó kötelező kvótákról, mégis bevezették őket.

A Tanács védelmében Németország azonban azzal válaszolt, hogy Szlovákia két dolgot is félreértett. Egyrészt a kormányfők politikai megállapodásai nem kötelező érvényűek, hanem szó szerint csak iránymutatások. Másrészt, ha kötelezőek lennének is, akkor sem mond nekik ellent a művelet, hiszen a megállapodásban csak az szerepel, hogy a menekültválság kezelésére „kiegyensúlyozott és földrajzi szempontból átfogó megközelítésre van szükség, amely a szolidaritáson és a felelősségvállaláson alapul”.

A magyar kormány képviselője úgy véli, hogy “nyilvánvalóan alkalmatlan” volt a bevándorlási válság kezelésére a menedékkérők elosztását célzó uniós mechanizmus. Ugyan eleinte az Európai Bizottságot az a cél vezette, hogy hatékony választ találjanak a migrációs válság kezelésére, később ez háttérbe szorult és a betelepítések erőltetése volt a fontos. Magyarország elismeri és teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamok közötti szolidaritás elvét a bevándorlási válság vonatkozásában is, de azzal nem ért egyet, hogy a terhek megosztásának a menedékkérők áthelyezése lenne az egyetlen módja.

A magyar és a szlovák kormány is vitatja a kötelező menekültkvótáról hozott döntés jogalapját. Az ugyanis megítélésük szerint egyfelől aláássa egy legfelső, állam- és kormányfői szinten kötött egyezség jogi kötőerejét, ami a tagállamok közötti egyhangú döntéstől tette függővé a menekültkvóták kérdését. Mint ismert, a Tanács a Bizottság javaslatára végül az EU-szerződés „szolidaritási záradéka” alapján minősített többséggel döntött a kötelező menekültkvótákról, és ennek során négy tagállam, közöttük Magyarország kisebbségben maradt.

Miután a felek előadták az álláspontjukat, a tizenöt bíróból álló nagytanács kérdezett. Nem esett azonban szó az eljárásbeli kifogásokról, amelyeket a magyar és a szlovák kormány felhozott.

Egy bírósági szakértő szerint ennek lehet az az oka, hogy nem maradt bennük kétség afelől, hogy helytállóak-e, de az is, hogy nem tartják őket annyira fontosnak, mint azt a témát, amiről viszont többen is kérdeztek: hogy milyen súllyal vegyék figyelembe a szolidaritás elvét, amikor döntést hoznak. Afölött ugyanis nem tudtak elsiklani a bírák,

hogy Magyarország nem vállalt át egyetlen menedékkérőt sem az elmúlt másfél évben, és nem is kérte, hogy függesszék föl a művelet alkalmazását Magyarországra.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (80. cikk) kimondja, hogy a határok ellenőrzésével, a menekültügygel és a bevándorlással kapcsolatos politikákban „a szolidaritás és a felelősség tagállamok közötti igazságos elosztásának elve az irányadó, ideértve annak pénzügyi vonatkozásait is.” A magyar álláspont szerint ezt a megkövetelt szolidaritást nemcsak azzal lehet kifejezni, hogy átveszünk menedékkérőket, hanem határvédelemmel, a rendészeti szervek közötti együttműködéssel, humanitárius programokkal is.

Kik döntenek és mikor?

A következő esemény az eljárásban a főtanácsnoki indítvány lesz, aminek előre látható időpontja szeptember eleje, vagy ez év nyara lesz. A főtanácsnok, (akinek véleménye nem kötelezi a bíróságot,) egyébként az a francia Yves Bot, aki a múltban több ügyben is már borsot tört a magyar kormány orra alá. Július 26-án fogja közzétenni az állásfoglalását az ügyben, ezt követően 15 bíróból álló nagytanács hozza majd meg a döntést, amihez egyszerű többség (már 8:7-es arány) is elegendő lesz. A 15-tagú testületben a felperesi oldalról csak lengyel bíró lesz, míg a Tanács mellett beavatkozó országok közül a franciák, a belgák, az olaszok, a svédek és a luxemburgiak képviseltetik magukat. Rajtuk kívül még bolgár, román, litván és horvát tagja is lesz az ítéletet meghozó grémiumnak.

Döntés ősszel, netán az év végén várható az EU bíróságán, ha azonban a szeptemberi határidőig sem lesz ítélet, akkor elvben végre kell hajtani az áthelyezéseket. Mivel nincs komoly szankció – legfeljebb kötelezettségzegési eljárás indulhat a „lázadó” ellen –, a határidő aligha változtat az országok eddigi hozzáállásán.

A döntés hatása a jövőre nézve

A Bíróság döntésének számottevő hatása lehet az EU menekültügyi politikájára, és a jelenleg egyik fő alkotórészének tekintett menekültkvóta (menekültek tagállamok közötti kötelező elosztása) jövőjére is. Ha az Európai Bíróság jogi alapon elmarasztalná a 2015 szeptemberi tanácsi határozatot, akkor a egyes források szerint az nem csak az ideiglenes mechanizmusra, hanem a dublini rendszer (rendelet) folyamatban lévő reformjára is óriási hatással lehet.

Luxembourg azonban többféle döntést is hozhat. Ezek egyike a tanácsi határozat megsemmisítése (feltéve, hogy a magyaroknak ad igazat). De, mivel jelentős következményekkel járó ítéletről lenne szó, ezért az sem lenne ördögtől való, ha a taláros testület nem azonnali hatályú megsemmisítésről döntene, hanem határidőt szabna az eltörölt jogszabály módosítására és a felmerült jogi problémák orvoslására.

Prognózisok

Tuzson Bence kormányzati kommunikációért felelős államtitkár szerint a magyar kormány tíz érvet sorakoztatott fel a kvótarendszerrel szemben a per első tárgyalásán, ami azt jelzi, hogy a mechanizmus önmagában megalapozatlan, ingatag jogi lábakon áll.

A legfontosabb érvnek azt nevezte, hogy az uniót létrehozó szerződés alapján a közösségnek nincs joga döntést hozni betelepítésről, egy ország összetételének, népességének, kultúrájának megváltoztatásáról. Az ilyen döntések ellentétesek több uniós elvvel és a genfi egyezményvel is – tette hozzá, majd arról beszélt, hogy szerinte ez az első igazi nyílt összecsapás az Európai Unió bíróságán Brüsszel és Magyarország között. Úgy vélte, ha az országok elfogadják meghatározott számú bevándorló befogadását, akkor minden akadály elhárul az elől is, hogy felső korlát nélküli mechanizmus induljon el Európa-szerte. Az Európai Tanács képviselője ugyanakkor a tárgyaláson elfogadhatatlannak nevezte, hogy hazánk egyfajta különleges státusra tart igényt: a kvótarendszernek nem kívánt a kedvezményezettje lenni (az eredeti tervben Magyarországot is frontországként kezelték volna Olaszországhoz és Görögországhoz hasonlóan), de a döntés nyomán fellépő kötelezettségeinek sem akar eleget tenni. Az Európai Unió bíróságának döntése szerinte azért lesz történelmi jelentőségű, mert segít értelmezni a szolidaritás elvét.

Trócsányi László is bízik a kormány sikerében. „Magyarország egy vitát nyitott ezzel. Azonban ez egy jó vita, amit meg kell tudnunk vívni. Ha nem tudjuk, akkor a szuverenitásunk egy részéről mondunk le, a lakosság összetételének meghatározása a tagállam szuverén jogának kell lennie. Komoly jogi érveket felsorakoztató beadványt fogalmaztunk meg, külföldi szakembereket, professzorokat kértünk, hogy véleményezzék. Nagyon erős jogi dokumentum, a bíróságnak nagyon kemény választ kell adnia. Ugyanakkor nem vitatom, hogy a Bizottság részéről nagyon erős a nyomás.” Az uniós vezetők viszont biztosak benne, hogy a magyar érvek nem állnak meg a bíróság előtt. – ezt már *Gyévai Zoltán*, a Bruxinfo főszerkesztője mondta az InfoRádió Brüsszeli hét című műsorának.

„Brüsszelben ez nem is nagyon téma, nem nagyon hallottam még olyan véleményt, ami biztos lenne abban, hogy Magyarország megnyerheti ezt a pert. Ez persze nem jelenti azt, hogy nem lehet olyan jogi érveket felvonultatni a per során, ami megdöntheti a tanácsi döntés alapjait.”

Lattmann Tamás nemzetközi jogász, a prágai Nemzetközi Kapcsolatok Intézetének kutatója a Magyar Nemzetnek a következőket „jósolta”: „Nehéz lenne kitalálni, mi lesz a kimenetele az Európai Bíróságon folyamatban lévő kvótapernek, de várhatóan kissé meggyőzőbbek lesznek az Európai Tanács, illetve az európai uniós belügyminiszterek döntése mellett érvek.” Azaz nagyobb az esély arra, hogy végül nem helyezik hatályon kívül a menedékkérők szétosztásáról hozott döntést.

Az ügy tehát nem egyszerű, de kíváncsian várjuk a további fejleményeket.

Felhasznált források:

<http://www.hirado.hu/2017/05/10/megkezdodott-a-kvotaper/>

<http://24.hu/kozelet/2017/05/10/kvotaper-magyarorszag-nem-huzhatja-ki-magat-a-koteleztettek-alol/>

http://inforadio.hu/belfold/2017/05/10/kezdodik_a_kvotaper/

<https://mno.hu/belfold/kvotaper-teritettek-a-lapokat-2398359>

http://index.hu/kulfold/eurologus/2017/05/10/kvotaper_nem_hatottak_meg_az_unios_birokat_a_magyar_kifogasok/

<http://www.bruxinfo.hu/cikk/20170510-budapest-8222-ket-vasat-tart-a-tuzben-8221-a-kvotaperben.html>

<http://www.bruxinfo.hu/cikk/20170509-het-tagallam-harom-ellen-a-kvotaperben.html>

<http://www.bruxinfo.hu/cikk/20170302-eljarassal-ijesztget-brusszel-a-menekultkvotamiatt.html>

FEKETE FELHŐK TORNYSULNAK AZ UBER FELÉ, ÚGY TŰNIK ELDŐL A SORSUK EURÓPÁBAN*

Az Uber számára meglehetősen kellemetlen fordulatot vett a vele szemben folyó eljárás az Európai Unió Bíróságán. Maciej Szpunar, a bíróság főtanácsnoka ugyanis arra az álláspontra helyezkedett, hogy a cég tevékenységét a közlekedés területén kifejtett szolgáltatásnak kell tekinteni. Természetesen a főtanácsnok indítványa nem köti az Európai Unió Bíróságát, de ha az eljárás végén is ez az álláspont győzedelmeskedik, akkor az Ubernek is teljesítenie kell a tagállamok által a taxisofőrök számára előírt kötelezettségeket. Veszélybe kerülhet tehát az UBER versenyképessége az Európai Unióban, hiszen eddig azért tudott olcsóbb szolgáltatásokat nyújtani, mert sofőrjeire nézve nem érezte kötelezőnek sem a fix tarifákat, sem a egyenszint, illetve nem teljesítette azokat a kötelezettségeket sem, amelyeket a tagállamok előírnak a taxiszolgáltatást nyújtó vállalkozásoknak.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A konkrét pert barcelonai taxisok szakmai szervezete indította a spanyol Uber ellen még 2014-ben. A taxis szervezet többek között a spanyol jog szerint működő Uber Spain társaság elmarasztalását kérte, illetve annak megállapítását, hogy a hatályos szabályozást megsértő és megtévesztő magatartásnak minősülő tevékenységei tisztességtelen versenyekeményeket képeznek, így kérte arra való kötelezését, hogy vessen véget ezen tisztességtelen magatartásának, továbbá azt, hogy e tevékenység folytatásától a jövőre nézve tiltsák el. Ezt követően a spanyol bíróság jogértelmezéssel fordult az EUB-hoz. A kérdést előterjesztő tagállami bíróság megállapításainak megfelelően ugyanis sem az Uber Spain, sem a tulajdonosok, sem a sofőrök nem rendelkeznek a barcelonai városi taxirendelet által előírt jogosítványokkal és engedélyekkel. A kérdést előterjesztő bíróság négy kérdést terjesztett elő előzetes döntéshozatalra, amelyek közül az első kettő az Uber tevékenységének a 2000/31 és a 2006/123 irányelv, valamint az EUMSZ alapján történő minősítésére, míg a másik kettő az adott esetben ebből a minősítésből levonandó következtetésekre vonatkozott.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első két kérdésével a spanyol tagállami bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy az Uber tevékenysége a 2000/31

* Készítette: *Horváth Bettina*, joghallgató, DE ÁJK

és a 2006/123 irányelvnek, valamint az EUMSZ szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó rendelkezéseinek hatálya alá tartozik-e?

A főtanácsnok a kérdések megválaszolásához először azt vizsgálta, hogy az Uber tevékenységét olyan egységes egésznek kell-e tekinteni, amely egyrészt az utasok és a sofőrök elektronikus platform segítségével történő összekapcsolásából, másrészt pedig a szorosabban vett szállítás szolgáltatásából áll, vagy pedig e két szolgáltatási elemet két elkülönült szolgáltatásnyújtásnak kell-e tekinteni. Az elemzés során arra a megállapításra jutott, hogy az Uber ellenőrzést gyakorol a városi közlekedési szolgáltatás minden releváns eleme felett: így az ár felett, a sofőrre és a járművekre vonatkozó előzetes követelmények révén a minimális biztonsági feltételek felett is. A közlekedési kínálatot tekintve, a sofőröket arra ösztönzi, hogy a jelentős kereslettel jellemezhető időpontokban és helyszíneken végezzék a szolgáltatás nyújtását. Az értékelési rendszer segítségével a sofőrök magatartását, végül pedig a platformról való kitiltás lehetőségét is a kontrollja alatt tartja. Az Uber tehát ellenőrzése alatt tartja a platformja keretében kínált közlekedési szolgáltatások gazdaságilag releváns tényezőit.

Ez a megállapítás, amelyet Szpunar főtanácsnok tett kizárja, hogy az Ubert a sofőrök és az utasok közötti egyszerű közvetítőnek tekintsük. Éppen ellenkezőleg: az Uber a városi közlekedési szolgáltatások valódi szervezője és üzemeltetője azokban a városokban, ahol jelen van. Bár az igaz, hogy – amint azt az Uber a jelen ügyben előterjesztett észrevételeiben állítja – koncepciója innovatív, ez az innováció a városi közlekedés területére esik. Az utas és a sofőr összekapcsolására irányuló szolgáltatás tehát se nem önálló, se nem elsődleges jellegű a közlekedési szolgáltatáshoz képest. Ebből következően nem minősíthető információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak, így nem tartozik az elektronikus kereskedelemről szóló 2000/31 EK irányelv hatálya alá, mivel a közlekedési szolgáltatást jellegénél fogva nem elektronikus úton nyújtják. Az Uber tevékenysége ugyanis a 2006/123 irányelvben foglaltak értelmében vett, közlekedés területén nyújtott szolgáltatásnak tekintendő, mely tevékenység egyébként a szolgáltatásnyújtás szabadsága alóli kivétel körébe tartozik és azt az EUMSZ 90. és azt követő cikkei szabályozzák. A főtanácsnok úgy vélte, hogy az első és a második kérdésre javasolt válaszok fényében, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik és negyedik kérdés tárgyatalanná vált, így azok megválaszolásával érdemben nem foglalkozott.

Összegezve tehát a főtanácsnoki indítványt: Az Ubernek az applikáción keresztül nyújtott szolgáltatása nem független gazdaságilag a sofőrök által nyújtott utasszállítási szolgáltatástól. Az Uber tevékenységét tehát olyan egységként kell kezelni, amely magában foglalja mind az utasok sofőrökkel való összekapcsolására irányuló szolgáltatást az okostelefonos szolgáltatás segítségével, mind pedig magát a közlekedési szolgáltatást, amely gazdasági szempontból a fő elemet jelenti. E tevékenység nem választható ketté annak érdekében, hogy a szolgáltatás egyik felét az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások körébe lehessen sorolni. Mindezek eredményeként, a főtanácsnok szerint az Uber tevékenysége a tagállamok joga által szabályozott közlekedés területére sorolható.

Felhasznált források:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=190593&pa...>
<http://www.tozsdeforum.hu/uzlet/kkv/nagyon-rosszul-jarhat-az-uber-81676....>
<http://24.hu/fn/gazdasag/2017/05/11/eldolt-az-uber-sorsa-az-europai-biro>
<http://www.portfolio.hu/vallalatok/ujabb-pofont-kapott-az-uber.250227.html>

FŐTANÁCSNOKI INDÍTVÁNY A MAGYAR FÖLDÜGYHÖZ KAPCSOLÓDÓAN*

Az Európai Unió Bírósága a közelmúltban tette közzé Henrik Saugmandsgaard Øe főtanácsnok SEGRO és Horváth egyesített ügyekre vonatkozó indítványát. Mindkét ügy a Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelmével indult, háttérükben pedig a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény 2013. január 1-vel hatályba lépett módosítása áll, amelynek értelmében Magyarországon termőföldre szerződéssel haszonélvezeti jog kizárólag közeli hozzátartozók között alapítható, a jelenleg nem közeli hozzátartozók között fennálló haszonélvezeti jogok pedig legkésőbb 2033. január 1-vel megszűnnek.

A magyar fórum arra a kérdésre kívánt választ kapni, hogy egy ehhez hasonló tagállami szabályozás ellentétes-e az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 49. cikkével (letelepedés szabadsága), 63. cikkével (tőkemozgás szabadsága), valamint az Alapjogi Charta 17. (tulajdonhoz való jog) és 47. cikkével (hatékony jogorvoslathoz és tisztességes eljáráshoz való jog). A főtanácsnoki álláspont abból indul ki, hogy a kérelmet előterjesztő bíróság által hivatkozott két piaci szabadság közül – figyelemmel a Bíróság korábbi esetjogára – a jelen ügyben a tőkemozgás szabadsága az, amelynek korlátozását vizsgálni kell. Ennek kapcsán az indítvány arra jut, hogy a kérdéses szabályozás nem csupán korlátozza a tőkemozgás szabadságát, de egyben a tőke eredetén alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetést hoz létre azzal, hogy a haszonélvezeti jog magán szerződő felek akarata ellenére történő megszűnése a más tagállamok állampolgárait nagyobb arányban érinti. Ezt az ilyen jog jogosultjának azon lehetősége sem orvosolja, hogy a másik szerződő féltől vagyoni kompenzációt kérhet. A főtanácsnoki indítvány szerint a magyar kormány által igazolásként felhozott indokok – egyrészt, hogy a kérdéses haszonélvezeti jogok megszerzése már eddig is jogellenes volt, mert a magyar devizagazdálkodási szabályozásba ütközött, másrészt, hogy a korlátozást a visszaélések elleni küzdelem indokolja, harmadrészt pedig, hogy a mezőgazdasági földterületek hasznosítása, mint közérdekű cél teszi azt szükségessé – egyike sem alkalmas a kérdéses nemzeti szabályozás igazolására.

A kérdést előterjesztő bíróság a nemzeti intézkedéseknek a Charta 17. és 47. cikkével való összeegyeztethetőségéről is kérdezte a Bíróságot. E jogok kapcsán a

* Készítette: *Szilágyi Dániel*, PhD hallgató, DE ÁJK

főtanácsnok úgy véli, hogy azok megsértését a Bíróság nem vizsgálhatja az alapszabadságok megsértésétől függetlenül, így az előterjesztett kérdések e vetületére a Bíróságnak nem szükséges külön választ adnia.

Az indítvány eredeti szövege:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1496259288576&uri=CELEX:62016CC0052>

LEX TAIGETOSZ - MEGOLDÁS EGY RENDSZERSZINTŰ PROBLÉMÁRA?*

112 igen, 56 nem szavazattal fogadta el május 30-án a parlament, Áder János pedig június 9-én írta alá a köznevelési törvény azon módosítását, amely 2018-tól megszünteti annak a lehetőségét, hogy a tanulási nehézséggel küzdő gyerekek bizonyos tantárgyak esetén felmentést kapjanak az osztályzás alól, így akár 2018-tól meg is bukathatóak. Ugyanakkor lehetőséget teremt arra, hogy - megfelelő számú szakember híján - ne csak gyógypedagógusok, hanem szakképesítés nélküli pedagógusok is foglalkozhassanak enyhén értelmi fogyatékos gyermekekkel.

Kiket „hagy sorsukra” a Lex Taigetosz?

Az elfogadott törvénymódosítás kapcsán nem teljesen tisztázott, hogy milyen tanulási nehézségekkel küzdő gyerekekre vonatkozik: az oktatási jogok biztosa szerint a sajátos nevelési igényű, például diszgráfiás gyerekekre nem vonatkozik a jogszabály. A legtöbben kiemelték, hogy az új jogszabály az írási, olvasási, számolási zavaros (szaknyelven diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás) gyerekekre is vonatkozik, azaz osztályozhassák, mondjuk írásból azt a diákot, akinek megvan az – egyébként fejleszthető – diszgráfia nevű részképességzavara.

Az oktatási jogok biztosa, Aáry-Tamás Lajos szerint ez azonban nincs így, ezekre a gyerekekre nem vonatkozik a törvény. Az oktatási biztos elmondása szerint a jogszabályban említett BTMN kategória nem fedi le a sajátos nevelési igényű (sni) kategóriát. Az előbbi egy nehézség, az utóbbi már ennél több, zavar – magyarázta az ombudsman. A „diszesek” a sajátos nevelési igényű kategóriába tartoznak, és erre nem vonatkozik a törvény.

Csak hogy a különböző "diszes" problémák, legalábbis azok enyhébb formái, mint tanulási nehézségek, ugyanúgy megfelelnek a törvényben szereplő BTMN kategóriának – Gál Judit diszlexia szakértő álláspontja szerint. "Természetesen a diszes gyerekek is beletartozhatnak ebbe a kategóriába. Ha egy gyereknek olvasási nehézségei vannak, az már a diszlexia enyhébb formája lehet" – mondta a szakértő, rámutatva a merev,

* Készítette: Csákó Timea, joghallgató, DE ÁJK

bürokratikus felmérésekkel kapcsolatos aggályokra: ha egy teszten 40 hibaponttól számít a gyerek diszlexiásnak, akkor, ha 38-39 pontot szerzett, már azt lehet mondani, nincs semmi problémája, nem kell neki felmentés?

A törvénymódosítás indoka

A *Balog Zoltán emberierőforrás-miniszter* által benyújtott törvényjavaslat indoklásában az szerepelt: az értékelés és minősítés alóli felmentés „szinte automatikus alkalmazása immár rendszerszintű problémákat okoz”, a törvényalkotó szerint ezzel sem az iskola, sem a tanuló, sem a szülő oldaláról nincs motiváció a tanulási nehézségek leküzdésére. A törvényjavaslat indoklásában a kormány célként fogalmazta meg, hogy a felmentés helyett a fejlesztésre és a kompenzációra helyezték a hangsúlyt.

A köznevelési törvény módosítása azzal is jár, hogy egyes tantárgyak – így a rajz, a testnevelés, a technika, az ének-zene vagy az etika – esetén gyógypedagógus helyett a szakos tanárok is foglalkozhatnak az enyhe és közép súlyos értelmi fogyatékos diákokkal. Az előterjesztő ezt a módosítást azzal indokolta, hogy az intézményfenntartó a „gyógypedagógus-kényszer” feloldását kérte, vélhetően szakemberhiány miatt.

Az *Emberi Erőforrások Minisztériuma* (Emmi) is reagált a Taigetosz-törvényre közölte az MTI-vel, hogy az iskoláknak ezentúl is kötelező fejleszteniük a tanulási nehézségekkel küzdő gyerekeket. A vitákra reagálva kiemelte, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTM) küzdő gyermekeket érintő törvénymódosítás célja, hogy sokkal több fejlesztésben és segítségben részesüljenek, ne a magára hagyás, a lemondás és a tantárgyi felmentés legyen esetükben a kizárólagos eszköz. A közleményben kitértek arra is, hogy a jogszabálmódosítás szakmai kezdeményezésre született.¹

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók ahogy eddig, a továbbiakban is számos kedvezményt élveznek. Például számukra a középiskolai felvételi írásbeli feladatainak megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni, lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használjanak, az írásbeli helyett szóbeli vizsgát tehetnek, vagy a szóbeli vizsgát írásban tehetik le. A szóbeli vizsga esetén a vizsgázó számára a harminc perc gondolkodási időt legfeljebb tíz perccel meg kell növelni.

A törvénymódosítással elérni tervezett változtatás annyi, hogy az egyes tantárgyak, tantárgyrészek alóli felmentés helyett az iskolaköteles a tanuló fejlesztéséről gondoskodni a szakértői bizottság véleményében foglaltak alapján.

Kitértek arra is, változatlanul megmarad az a kötelezettség is, hogy a felmentéstől függetlenül az intézménynek gondoskodnia kell arról, hogy a szakértői bizottság véleményében foglaltak alapján a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulót fejlesztőpedagógus fejlessze, sőt, a törvény megerősítette ezt a

¹ A törvénymódosítást kezdeményező munkacsoport tagjai: a Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete, a Magyar Logopédusok Szakmai Szövetsége, a Magyar Fonetikai, Foniátriai és Logopédiai Szövetség, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, az EGYMI Egyesület, az ELTE Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálat és több megyei szakszolgálat képviselői.

kötelezettséget. Ehhez 2013-2016 között 1300-al növelték a fejlesztőpedagógusok számát az iskolákban, továbbá az idén 800, jövőre pedig további 400 álláshely létesítésére biztosít forrást a kormány a szakszolgálatoknál. A közleményben jelezték azt is, hogy a módosítás szakmai tapasztalatait és hatását az Emmi a szakmai munkacsoport tagjai és a Köznevelési Kerekasztal követni és értékelni fogják.

A törvénymódosítás kapcsán sokan *Áder Jánost* is megkeresték, ő a következőket nyilatkozta: a jogszabály kihirdetése előtt a módosításokról konzultált az oktatási jogok biztosával, aki arról biztosította, hogy a módosítás nem támasztja alá a törvénnyel szemben megfogalmazott kritikákat és aggodalmakat. A köztársasági elnök szerint a jogszabály-módosítás irányával és tartalmával számos rangos szakmai szervezet is egyetért. Köztársasági elnökként különösen fontosnak tartja a felnövekvő nemzedékek érdekeinek képviselését és jogainak érvényesítését, ezért a törvény kihirdetése előtt a lehető legkörültekintőbben vizsgálta azt a kérdést, hogy az új szabályozásnak van-e bármilyen hátrányos hatása az érintett gyermekekre.

A mérleg másik serpenyőjében: a Lex Taigetosz kritikái

A *Pedagógusok Szakszervezetének* (PSZ) elnöke, Galló Istvánné nyilatkozata szerint elfogadhatatlannak tartják, és tiltakoznak a módosítás ellen. Veszélyesnek és a tanári szakma lenézésének tartja azt is, hogy a törvény értelmében pedagógus végzettség nélküli oktatók is taníthatnak majd iskolákban – a kormány így orvosolná a pedagógushiányt.

A *Pedagógusok Sztrájkbizottsága* (melynek a PSZ is tagja) épp kedden, a törvénymódosítás elfogadása után tárgyalt Maruzsa Zoltán köznevelési helyettes államtitkárral. "Inkább csak beszélgetés volt. A törvényt elfogadták, az egyeztetés okafogyottá vált" – fogalmazott Galló Istvánné, aki szerint a helyettes államtitkár nem kommentálta érdemben a felmerült aggályokat. Maruzsa szerint egyébként is minden rendben. Az ATV szerdai híradójában úgy nyilatkozott, például a diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás tanulók továbbra is kaphatnak felmentést, a törvénymódosítás "csak" a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel (BTMN) küzdő gyerekeket érinti. *Gál Judit, diszlexia szakértő* rendkívül embertelennek és igazságtalannak gondolja a kormány érvelését, mely szerint a felmentés megvonása "motiváló" lesz a BTMN-es gyerekek, szüleik és tanáraik számára, hogy leküzdjék a tanulási nehézségeket. Hiszen most már meg is buktathatják ezeket a diákokat. "Aki ilyet állít, annak fogalma sincs arról, felmentéssel együtt is mennyit kell küzdeniük ezeknek a gyerekeknek és szüleiknek azért, hogy a gyerek helytálljon. Hogy lehet olyat mondani, hogy majd ettől lesznek motiváltabbak?" – fogalmazott a szakértő.

A *Tanítanék Mozgalom* felhívta a figyelmet arra, hogy a fejlesztés sok helyen már most is elérhetetlen a gyógypedagógusok hiánya miatt. A civil szakmai mozgalom szerint az a kormányzati érv sem állja meg a helyét, hogy sokan visszaélnék a felmentésekkel – ezt semmilyen felmérés nem erősíti meg, a kormány híresztelésekre alapozva alkot törvényt. "Az emberek keresztyén szolgája szerint a felmentések megvonása majd motivál a jobb tanulásra. Mintha a vak jobban látna, ha egy kicsit megerőlteti magát" – mutattak rá a helyzet abszurditására, embertelenségére.

Az *LMP* a köznevelési törvény módosításának hatályon kívül helyezését kezdeményezte az Alkotmánybíróságnál. Szél Bernadett, az LMP társelnök-frakcióvezetője elmondta, a

"Lex Taigetosz" néven elhíresült törvénymódosítás megsemmisítését kérő beadványukat az MSZP, a Jobbik és hét független képviselő is támogatta, így több mint ötvenen írták alá. Az LMP több helyen is alkotmányellenesnek találta a módosítást, ezeket tételesen felsorolták a beadványukban. Az ellenzéki képviselő úgy fogalmazott, az osztályozás használata az érintett gyerekek esetében nagyon súlyos következményekkel járna, "egész életüket megnehezítené és megnyomorítaná". Az egyes gyermekek alapvető jogait sértő változtatásról a kormány egyáltalán nem egyeztetett az érintettekkel, és nem is vizsgálta annak várható hatásait. Törley Katalin, a Tanítanék mozgalom képviselője azt mondta, a több tízezer gyereket érintő törvény "botrányos és elfogadhatatlan", a törvény hatályon kívül helyezése pedig nem pártpolitikai, hanem szakmai és emberi jogi kérdés.

A Magyar Logopédusok Szakmai Szövetsége (MLSZSZ) és az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karon működő Logopédiai Szakcsoport közleményéből kiderült, hogy ők korábban egyeztettek a törvényt előkészítő munkacsoporttal, de a kormányoldal nem hallgatta meg őket. A törvényt nem tartják alapvetően rossznak, inkább a megvalósításához szükséges intézményrendszert hiányolják. A korábbi rendszer, amiben a különböző tanulási nehézségekkel küzdő gyerekeket egyszerűen felmentették bizonyos tantárgyakból, hibás, mert ez a gyerekek támogatásának feladásával egyenlő. A gyerekeket értékelni kell, és a jó jegyek megszerzését ösztönözni kell, de ehhez speciális, személyre szabott, felzárkóztató oktatási módszereket kell biztosítani számukra. Nem az a cél, hogy a gyerek ne kapjon jegyet matematikából, hanem az, hogy tudjon számolni.

A legfontosabb stratégiai lépések, amit a kormánytól várnának az

- a tanulási nehézségek kialakulásának megelőzését segítő oktatás,
- a szakemberhiány megszüntetése,
- a már dolgozó tanároknak szóló továbbképzések indítása,
- valamint a tanulási nehézségek diagnosztikai rendszerének fejlesztése, hogy minden gyermek időben megkaphassa a szükséges segítséget.

Gyarmathy Éva gyermekpszichológus szerint semmilyen szakmai megalapozottsága nincsen, semmilyen előnnyel nem jár a módosítás. A gyermekpszichológus szerint járhatatlan a törvénymódosítás, ezek a gyerekek sok kudarccal küzdenek majd. Szerinte el lehetne törölni, hogy beilleszkedési vagy tanulási zavar, de ehhez az érintett gyerekeknek speciális oktatásra lenne szüksége. A gyermekpszichológus szerint betenni őket az egytanításba, "mint annak idén a 20. századi menetelős korszakban", képtelenség. Kijelentette: "nevetséges, amikor azt mondjuk, hogy egy felzárkóztató évet csinálunk, mert akkor majd szép, egyengyerekeket kapunk, nem, ez nem fog menni". Úgy gondolja, hogy mivel minden gyermek más, ezért személyre szabott oktatásra van szükségük az egyéni igények alapján. Vannak, akik több hazai "alternatív megoldás" közül is választhatnak, viszont van, ahol a szülő sehová sem tudja vinni a gyermekét. „Ők közmunkát sem tudnak majd végezni, olyan szinten leamortizálódik majd a gondolkodásuk” – tette hozzá.

Ahogy láthatjuk, igen erős érvek és ellenérvek csapnak össze a Lex Taigetosz körüli vitában, melynek végére az Alkotmánybíróság tehet majd pontot.

Felhasznált források:

<http://nepszava.hu/cikk/1130878-csendben-elfogadtak-a-taigetosz-torvenyt>
<https://444.hu/2017/06/09/ader-janos-rabolintott-a-lex-taigetoszra>
<http://24.hu/belfold/2017/06/01/az-oktatasi-jogok-biztosa-szerint-a-diszesekre-nem-vonatkozik-a-taigetosz-torveny/>
http://eduline.hu/kozoktatas/2017/6/2/Aary_oktatasi_ombudsman_diszlexia_Z0R94K
<http://24.hu/belfold/2017/06/01/taigetosz-torveny-szorongobba-valnak-a-jegyek-miatt-rettego-gyerekek/>
<http://nepszava.hu/cikk/1130993-lex-taigetosz-embertelen-elfogadhatatlan>
http://eduline.hu/kozoktatas/2017/6/13/Alkotmanybirosag_elott_a_lex_Taigetosz_Z4X_CMX
http://inforadio.hu/belfold/2017/06/12/taigetosz-torveny_alkotmanybirosaghoz_fordul_az_lmp/
http://index.hu/belfold/2017/06/11/ket_hettel_a_taigetosz-torveny_elfogadasa_után_megszolaltak_a_logopedusok/
<http://24.hu/belfold/2017/06/06/taigetosz-torveny-kozmunkasnak-sem-lesznek-jok-az-elkallodott-gyerekek/>

SZERZŐINK FIGYELMÉBE

A Közjavak folyamatosan várja a maximum 10.000 karakter terjedelmű, a folyóirat profiljába illeszkedő tanulmányokat. A kéziratok megküldése előtt javasoljuk a formai követelményekre vonatkozó szabályok áttanulmányozását. A megjelentetni kívánt tanulmányokat a szerkesztőbizottság részére az alábbi e-mail címre kérjük megküldeni: bartha.ildiko@law.unideb.hu

Formai követelmények:

A tanulmányokat a Times New Roman betűtípusban, 12-es betűmérettel, 1,5 sortávolsággal, sorkizártan kérjük elkészíteni.

Hivatkozási rendszerre vonatkozó követelmények:

A szerkesztőbizottság kéri a szerzőket, hogy amennyiben lehetőség van rá, a tanulmányokat egyfelől a hagyományos szövegeközi lábjegyzettel ellátott formátumban, valamint az elektronikus megjelentetést elősegítő sorközi hivatkozásokat tartalmazó változatban is szíveskedjenek elkészíteni. Utóbbi esetében az alábbi formátumot javasoljuk:

1. Amennyiben a forrás nyilvános weboldalon is teljes terjedelemben elérhető (pl. egy hatályos törvényszöveg), akkor a wordbe ágyazott hiperhivatkozással (a hiperlinket a szövegben a forrásra egyértelműen utaló szóhoz vagy szókapcsolathoz rendeljük hozzá).

Példa:

"Az információs szabadság lényege, hogy a társadalom tagjainak joga van a közérdekű adatokat (Infotv. 3. § 5.) megismerni, betekinteni az ezekkel kapcsolatos dokumentációba."

Amennyiben tudományos irodalmi forrást hivatkozunk meg ezzel a módszerrel, a hiperlink alatt csak olyan elérhetőséget adjunk meg, amely a közlemény bibliográfiai adatait is teljeskörűen tartalmazza és a szerzői jogi követelményeknek megfelelően lett közzétéve. Amennyiben ez nem lehetséges, a 2. pontban ismertetett hivatkozási formát alkalmazzuk.

2. Ha nem érhető el (vagy nem teljes terjedelemben) a forrás nyilvános weboldalon, a forrást a megfelelő szövegrész után szögletes zárójelben jelöljük meg, az alábbi formai szabályok szerint hivatkozva:

Könyveknél:

[Sivák József–Vigvári András (2012): *Rendhagyó bevezetés közpénzügyek tanulmányozásába*. Budapest: Complex]

Tanulmánykötetben, gyűjteményes kötetben megjelent szövegek esetében:

[Mickiewicz, Ellen (2000): Institutional Incapacity, the Attentive Public, and Media Pluralism in Russia. In: Richard Gunther, Richard Mughan, Anthony (eds.): *Democracy and the Media*. Cambridge: Cambridge University Press., pp. 85–121.]

Folyóiratban megjelent tanulmány esetében:

[Selck, J. Torsten (2004): On the Dimensionality of European Union Legislative. In: *Journal of Theoretical Politics*. Vol. 16., No. 2. April, pp. 203–222.]

Hetilapokban/napilapokban megjelent, szerző nélküli írások hivatkozása:

[Közös rendszer – felkészült irányítás (2011). In: *Szabadhadjú Városi Hetilap*, 2011. 21. évf. 42. sz. (12. 20.) 4–5. old.]

Mindegyik fenti esetben az alábbiak szerint kérjük a pontos oldalszám megjelölését, amennyiben szükségessé válik: magyar szakirodalomnál „34–54. old.” és angol szakirodalomnál „pp. 34–54.”

Kérjük, hogy a szerzők a tervezett tanulmány részét képező képeket, ábrákat vagy táblázatokat is külön dokumentumban is küldjék el (ábrák és táblázatok esetében olyan formátumban, amelyben lehetséges ezek szerkesztése - diagramoknál excelben).

© 2017 MTA-DE Közzolgáltatási Kutatócsoport.

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a szerzők írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható.

Idézni, szöveges tartalmat átvenni csak a forrásra való hivatkozással szabad.